

állítható fel az előbbi helyeken; minél fogva téves felfogásból történt erdőátváltoztatás miatt elégtelen az állam részéről utólag fenytőleg fel lépni, hanem azt előzőleg minden ellentmondás ellenére gátolni kell, mi csak úgy érhető el ha az irtási engedély a hatóság beleegyezésétől függővé tétetik.

Ezen engedély azonban mindig megadandó léssen ha a térség szántóföldnek vagy rétnak alkalmas és az ellen tulnyomó gazdaszati tekintetek nincsenek. Az okokat melyek az engedély ellen vannak ép most előadtuk, azokhoz megmagyarázólag azt adjuk, hogy a faárnak felszökése azok közzé nem sorolható.

A községi erdőgazdaszatnak gyámkodás alá vételét mint szükséges rosszat kell tekinteni, az egyes személy és a község mint erkölcsi testület közti különbség miatt; miből következtethető, hogy a községi erdőknek a magánosok közötti felosztása nemzet gazdaszati szempontból nem minden esetben ellenzendő. Sok körülmények adhatják elő magukat mindazonáltal, melyek miatt a felosztás hátrányos; sőt gazdaszati tekintetek is a felosztás ellen azon esetben forognak fenn, ha az erdő csak nagyobb terjedelemben fentartható. Azért szükséges, hogy a községi erdőknek felosztása a hatóság engedelmétől függővé tétessék még ott is, hol a törvényhozás a felosztást nem ellenezné. —

Az 1864-ik évi erdészeti államvizsga.

A mult évi erdészeti államvizsga, mely Oktober 10- és 11-én tartott meg Budán, az eddigi államvizsgák között a leggyászosabb eredményű volt. E megdöbentő eredményt azonban nem lehet egyedül a vizsgáltak készületlenségének felróni*), mert az előbbi években hasonló

*) Mi ezen vizsga feltűnően ros eredményét más a tanintézetek szervezében rejlt és általánosan ismert sajnos okokon kívül az előbbi, különösen pedig az 1863-ki még az illető határozott rendeletek határán túl is kiméletes vizsgák hatásásának és visszahatásának vagyunk hajlandók tulajdonítani. Az erdészjelöltek bízva a vizsgabizottság könyörületességében talán könnyebben fogták a dolgot; a vizsgáló bizottság ellenben a lapokban nyilatkozott közvélemény által, mely ha jól értesültünk, a nm. m. kir. Helytartótanács egy jelentésében a nm. m. kir. udvari kancelláriához, méltó viszhangra talált — indittatva vagy ingerelve szigoruabban járt el. A mint mi egyébaránt egyrészt e szigoru eljárásról szakunk és a közügy érdekében meglegedéssel vettünk tudomást, úgy másrészt félünk, hogy itt az egyik szélsőségből a másikba estünk, a mi, szegény fiatal erdészeink érdekében, kiknek szomorú sorsát igen jól ismerjük, fölötte sajnos volna.

képzettségü egyének ösmértettek el az államvizsgán *alkalmasaknak*; hanem mert a követelések akkor kisebbek voltak, és azon véleményben hogy sok fiatal erdészre van szükség, talán lágyabban is vették a dolgot.

Igaz ugyan, hogy e tekintetben már tavaly panasz hallatszott; de nem egyedül szigorú vizsgálat által, hanem egy helyes tanrendszer behozatala és az erdészjelöltek jövő alkalmazásának megfelelő változatos gyakorlat *) által, a mint azt az illető rendelet is parancsolja, kellene és lehetne a dolgon segíteni.

A vizsga letételére engedélyt nyert 26 jelölt közül megjelent 24. Ezek közül 21 államszolgálatból, közöttök 1 határőr erdész; — 3 magányszolgálatból, és pedig 2 Koburg hercegnél, 1 a kalocsai érseki urodalomnál alkalmazva.

Végzett 2 Mariabrunnban, 21 Selmecezen, 1 schol sem.

Az önálló erdőgazdaság vezetésére alkalmasnak találtatott 7, *mond hét*, és ez mind a Selmeczi Akadémia növendéke. Ezen 7 közül 5 állam- és 2 magány szolgálatbeli.

A vizsgáló bizottság 3 személyből állott, u. m. elnök: Schwanda Antal, cs. k. erdőtanácsos; ülnökök: Schnur Ferencz, cs. k. erdészeti titkár és Beivinkler Károly, cs. k. becső biztos urakból.

Az engedélyek és a magunkkal hozott dolgozatok **) átadása, a személyek azonosítása — mihez egy hiteles személyleírás szükséges, — a 10 ft. 50 kr. vizsgálati díj lefizetése, és azon sorrendnek, melyben a jelöltek a szóbeli vizsga alá kerülnek, sorshúzás által való megállapítása után, megkezdődött az írásbeli vizsga.

A nm. m. k. Helytartótanáctól érkezett lepecsételt kérdések közül, a következő hármat választá a bizottság:

*) Nem pedig 2 évi irodai alkalmazás által.

T.

***) Ezen dolgozatok tárgyának megválasztása, a mennyire eddig tapasztalni alkalmam volt, a legtöbb jelöltnek legnagyobb fejtörésébe kerül és a mint az idén látni lehetett, rosszul sikerül. — Nem valamely erdei művelet leírása vagy elmélet előadása, hanem inkább annak megbirálása és minden oldalról megvilágítása kívántatik, legalább az idén kívántatott, mert csak így győződhetik meg a bizottság hogy az illető jelölt miként fogta fel azon tantárgyat és a szakképzettség melyik fokán áll. A tárgynak gyakorlati oldalát kell leginkább kiténtetni és nem írni oly dolgokról — ha csak nem tisztán elméletiek — melyeket csak tankönyvekből ismerünk.

T.

1. Hogy lehet a szálerdőben a szállaló gazdálkodásról (Plänterwirthschaft) a szabályos vágásos gazdaságra (Schlagwirthschaft) leg-helyesebben átmenni?

2. Mi módon pusztíthatnak a községi erdők, és szükséges-e a községeket erdeik önkényes kezelésében korlátozni, és mennyire?

3. Mily igényeknek feleljen meg az erdő szabdaszerű állapotában (Normalzustand)? miként határozatik meg az állatok kora? — mily tekintetek és indokok alapján kell egy czélszerű vágásrendet és megfelelő ertvénytervet készíteni? —

A második kérdésnél különösen ki volt mondva, hogy az erdőpusztítás fogalma adassék.

E tekintetben nem sikerült a bizottságot kielégíteni, miután szerinte Magyarországon az erdőpusztítás fogalma más mint azt tankönyveink tanítják, minthogy ezek szerint hazánk kevés erdőbirtokosa maradna ment a devastátor czímtől. Elnök úr ígerte ugyan, hogy a vizsga bevégeztével a helyes definitiót adni fogja, azonban adós maradt vele, pedig ezt érdekes lett volna tudnunk, legalább egy néhány közülink nem ment volna minden haszon nélkül haza*).

*) Nem akarjuk eldönteni valjon t. tudósítónk értette-e félre az elnök nyilatkozatát, vagy pedig csak ugyan ez tette azon téves állítást, de hivatásunknál fogva készletve érezzük magunkat e bal felfogást helyre igazítani.

Állapotaink ugyan elég kivételesek de még sem olyanok, hogy nálunk még az erdőpusztítás fogalma is különbözzék a rendestől. Az erdőpusztítás fogalma nálunk úgy mint az egész civilizált világon, hol a rendszeres erdőgazdaság ismeretes, ugyan az, s ugyan az melyet tankönyveink helyesen és észszerűen tanítanak.

Ezek szerént megkülönböztetendő a tulajdonképeni erdőpusztítás (Waldverwüstung) az úgynevezett devastatiótól (Devastation). E szavak mint olyanok ámbár egy jelentőségűek, de a gyakorlat és szokás még is két különböző fogalom megjelölésére használja; sajnos, hogy valamint a németben, úgy nyelvünkben sem bírnak ezekre nézve külön kifejezésekkel, s talán épen ezen körülmény lehet oka, hogy az e téren kevésbé jártasok által e két fogalom helyesen meg nem különböztetik.

Az *erdőpusztítás* alatt oly erdőbántást értünk, mely által az erdő főállása veszélyesztetve, vagy épen lehetlenné van téve; például: ha valamely délnék fekvő merede lejtő letaroltatik, minek következtében az a vízmosások által termőföldjéül megfosztatván és a nap heve által kiszárittatván, az újraerdősítést rendkívül megnehezíti sőt gyakran lehetlenné teszi, sat. Az ilyen erdőpusztítási tények főlvétele és megbüntetése az erdei rendőrség körébe tartozik.

A *devastatio* alatt pedig oly erdőállapot előidézését értjük, mely azon állapottal, melyet a birtokos bármely okból is fentartani köteles, ellentétben áll; például, ha egy erdőnek zálogbirtokosa vagy hitbizományosa kötelezve volna az erdőt 120 éves fordában kezelni, de ezt meg nem tartván a fordát 100 évre szállítja le; — vagy ha egy volt urbéri község az urasági gyér és túlélit tölgyerdőben makkoltatási joggal bír, az uraság azonban azon már többé nem növekvő, sőt lassanként kivesző erdőt levágatja s a helyett vidoron tenyésző fiatalost nevel sat. A devastatio egyéb aránt korántsem jelenti mindég az erdőnek rosszabb állapotba való hozatalát, mert az sokszor a birtokos szempontjából tekintve épen javítás, mint ezt az utóbbi példa mutatja, s csak a jogosultaknari van kárára. A devastationalis kérdések magánjogi természetüknél fogva a polgári törvény körébe tartoznak.

Szerk.

Oktober 11-én reggel 8 órakor kezdődött a szóbeli vizsga.

A vizsgáló bizottmány talán túlszigoru is volt, s türelmét hamar elveszté, sőt egyik tagjának bánásmodja, illedelmességi fogalmainkkal is ellenkezett.

Harminez negyven éves tapasztalással és tanulmánynyal furesán eshetik ugyan egy kezdő néha igen hiányos előadását hallgatni, de azon megbosszankodni a vizsgáló részéről gyöngeség. A vizsgánál inkább a szakképzettséget mint a magasabb tudományosságot kell tekintetbe venni, mert sok jó erdész van ki rosszul definiál de igen helyesen kezel.

Igaz ugyan, hogy voltak oly jelöltek is kik arra sem tudtak felelni, hogy mi célja az erdőrendezésnek? vagy mit értünk az erdő szabdas állapota alatt? a mi azt jelenti, hogy az illetők az erdészeti tudomány a-b-c-jét sem tudták. Ezen kérdésen pedig: mi egy szünetelő üzemben lévő erdőnek értéke? 7 bukott meg; a mi ismét azt jelenti, hogy azok nem tanultak erdőérték kiszámítást, vagy legalább nem úgy mint a tudomány jelen állása kíváná.

Azt is meg kell jegyeznem, hogy itt az erdészeti államvizsgákat behozó m. rendelet következő szavai: „a képesség azonban nem valamely iskola nézetei, vagy egy tudományos párt meggyőződése, hanem az erdészeti tudomány általános nézontja után . . . ítélendő meg“ — nem tartatott egészen szentnek. —

Különben a vizsgabizottmány igen helyesen azon nézethől indulván ki, hogy *önálló működésre önállóság szükséges*, kérdéseit e szerint intézte, s a feleleteket e szerént csak általánosságban kívánta. Figyelmeztetem azokat kik államvizsgára készülnek, *tanuljanak gondolkozva*; ez nem iskolai vizsga hol elég a feleletet elrecitálni, itt a dolog velejére kell hatni s azt minden oldalról megvitatni.

Igen sajnálatos, hogy egynéhány olyan is megbukott a ki különben jól és helyesen volt készülve, de zavarba jött vagy hozatott. Sietség közben az utolsók legázoltattak, pedig ha drága egy nap a vizsga bizottmánynak, még drágább egy év a jelöltnek.

Intő például fog az idei államvizsga szolgáltni, és sok jelölt ezután több tisztelettel fog az államvizsgáról szóllani s nem fog oly elbizakodva menni Budára; sajnos, hogy ezen intés oly sok áldozatba került.

Illés Nándor.